

Motion till riksdagen

1988/89: Fö302

av Birger Schlaug och Åsa Domeij (båda mp)

Utredning om ett totalförsvaret utan militär del

Utvecklingen inom den militära sektorn går allt snabbare. En majoritet av världens vetenskapsmän ägnar sin tid åt vapentechnologi och krigsmaterielutveckling.

För ett litet land blir det allt svårare att hänga med i utvecklingen. Ett exempel på detta är att Sveriges framtida planerade flygplanssystem JAS-Gripen har ett i stort sett obefintligt skydd mot supermakternas nya vapen HPM, High Microwaves. Problemen framgår bl. a. av FOA:s anslagsframställan för 1989/90.

Att bygga ett försvar baserat på militär styrka kommer i framtiden att innebära ökade uppoffringar eftersom omsättningstiden på krigsmateriel, vapensystem etc. kommer att snabbas upp med anledning av att vapen och system snabbare kommer att bli omoderna och verkningslösa.

Till detta skall läggas att samhällsstrukturen, som planeras och styrs fram, medför ökad sårbarhet. Ju mer sårbart ett samhälle blir ju dyrare blir det att bygga upp ett militärt försvar som kan innebära ett trovärdigt skydd. Ett sårbart samhälle kostar helt enkelt mer att försvara militärt.

En viktig del i resonemangen kring ett militärt försvar är att det finns en brytpunkt — en nivå — under vilken det inte fyller någon funktion. Det blir helt enkelt så svagt i förhållande till den uppgift det skall fylla att det bara får symbolvärde. Det finns gränser för hur svagt ett militärt försvar kan vara för att överhuvudtaget vara värt att satsa på.

Samtidigt finns naturligtvis en övre gräns för vad ett militärt försvar får kosta. I Sverige ökar militäranslaget andel av statsbudgeten och är nu uppe i 8%. Totalt lägger de svenska skattebetalarna ner 70 miljoner kronor varje dygn på det militära försvaret.

I debatten krävs nu ökade anslag — JAS-projektet är nu uppe i 47000 miljoner kronor, allt mer materiel är omodern och ibland kan det, enligt vissa bedömare, te sig sorgglustigt att så mycket är så gammalt och omodernt.

Samtidigt som ökade anslag krävs till militären krävs insatser på andra områden: vården, skolan, miljövården. Det kanske är så att för att det militära försvaret skall fylla en rimlig funktion måste anslagen öka radikalt med tanke på hur sårbart vårt samhälle är.

Var går den ekonomiska smärtgränsen? Och framför allt: gör pengarna mer nytta inom andra samhällssektorer? Kan säkerheten och totalförsvaret bli bättre om man i stället för den stora satsningen på militären riktar in sig på en annan samhällsmodell, minskad sårbarhet, civilmotstånd, självtillit.

småskalig energi- och livsmedelsförsörjning, ökad neutralitet och aktivare fredsarbete?

Mot. 1988/89
Fö302

Kan de 70 miljonerna som vi varje dygn lägger ner på ett militärt försvar – som av militärer anses fullständigt otillräckligt – göra mer nytta genom att användas på ett annat sätt? Detta bör förutsättningslöst utredas!

Säkerhetspolitiken och totalförsvarspolitiken är något mycket större och mer komplicerat än en ensidig militärdebatt ger sken av. Det handlar om:

- utrikespolitik
- handelspolitik
- biståndspolitik
- nedrustningspolitik
- neutralitetspolitik
- energipolitik
- jordbrukspolitik
- sjukvårdspolitik
- regionalpolitik
- skattepolitik
- trafikpolitik
- näringslivspolitik
- ekonomisk politik

En bred och förutsättningslös utredning som belyser hur en samhällsstruktur och ett försvar helt utan militär skulle se ut skulle kunna bli ett gott underlag för en ny och seriös framtidsdebatt.

Kanske är det så att Sverige kan bli det första industriland som avvecklar militären och därmed skulle kunna gå hand i hand med Costa Rica som föredömen i just det avseendet.

Det vore tragiskt om tanken skulle begravas därför att den svindlar.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående yrkas

att riksdagen beslutar att en förutsättningslös och bred utredning tillsätts för att se över hur en samhällsstruktur – inkl. näringsliv, energisystem, livsmedelsförsörjning, jordbruk, transporter, lokal produktion, utbildning, forskning, skattesystem, ekonomisk politik, civilförsvar, civilmotstånd, befolkningskydd etc. – skulle kunna se ut där totalförsvaret med trovärdigheten i behåll skulle kunna klara sig utan, eller näst intill utan, militärt försvar.

Stockholm den 22 januari 1989

Birger Schlaug (mp)

Åsa Domeij (mp)